

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula IV. Materia appetit formam

urn:nbn:de:bsz:31-102400

no corpora naturalia excedunt materiam primam in aliis prædicatis, h. e. habent prædicata majoris perfectionis, quam materia, cum præter materiam etiam formam includant. II. Pótest dici: Incorrúptibile nobilius esse corruptibili, non simpliciter, sed secundum quid, nempe incorruptibilitate; & hoc modò consequens non videtur esse absurdum. Pótest enim aliquid aliquò ignobilius esse simpliciter, ut tamen secundum quid, in certò nimirum tertio sit nobilius: sicut homo simpliciter nobilior est lapide, in duratione tamen lapis hominem excedit. Et sic etsi materia sit simpliciter ignobilior corporibus naturalibus, non tamen absurdum est, si dicamus, esse eam nobiliorem in perpetuitate.

REGULA IV.

Materia appetit formam.

I. Præsupponendum híc est, duplicem esse appetitum, *innatum & elicivum*. Appetitus *innatus*, ut habet Fonseca *I. Metaphys. cap. I. q. I. Sect. III.* est inclinatio ab autore naturæ indita, quâ unaquæque res absq; ullâ præviâ cognitione, in bonum propensa est. *Elicivus* est potentia, quâ aliquid præviâ aliquâ cognitione suâ fertur in bonum, aut quod bonum videtur esse. In hoc autem appetitu sunt

MM 2 duo;

duo: Unum est *actus primus*, sive facultas ipsa appetendi. Alterum est appetitio ipsa, sive *actus secundus*, qui vocatur appetitus elicited. At in appetitu innato hæc duo distingui non possunt: non enim fertur appetitus innatus in bonum, aliquam actionem eliciendo, sed iste appetitus est ipsa potentia, quatenus sumitur in ordine ad suam perfectionem.

II. Unde potentia naturalis est appetitus naturalis, non cujuslibet actus respectu, sed tantum respectu actus, qui eam perficit: aqua enim habet potentiam receptivam caloris, non tamen habet appetitum ad eum, cum potius illum exhorrescat.

III. *Appetitus elicited* proprie dicitur appetitus, & distinguitur in *sensitivum* & *rationalem*. Ille respicit bonum sensu cognitum, estque propterea communis omnibus animalibus: sicut bos esuriens appetit gramina. Hic respicit bonum intellectu cognitum, quomodo appetit homo bona honesta, et honesta, estque inter animalia homini proprius. *Appetitus innatus* dicitur sic *Metaphorice*, & per quandam analogiam, sicut pariter dictis constat, partim ex dicendis erit manifestum.

IV. Potest quidem & appetitus elicited dici innatus, generali quadam ratione, quatenus non est acquisitus, sed cum ipsa natura

incipit,
nem ad lu
simil est p
tionis, &
atque ita
deo ab in
tur, cont
dist. 1L. 9
rez disp. A
Hurtadu
V. His
asferit ma
na mare
communi
tentia.

VI. U
huic Aris
gatque n
mam. Arg

Qu

Sed

E,

Major pr
lud non
Exercit. C
privatio
Ha namq
rie prima
hoc vult

ind

incipit, & naturalem importat inclinationem ad suum objectum & actum; quia tamen simul est principium elicendi actum appetitionis, & fertur in bonum sub ratione boni, atque ita propriissimè vocatur appetitus, idè ab innatò, qui metaphoricè sic appellatur, contradistinguitur. Vide Durand. *IV. disp. 11. q. 11X. Fonseca. 1. cit. f. II. & III. Suarez disp. Metaph. I. f. VI. S. 3. & seqq. Petrum Hurtadum de Mendoza disp. Phys. II. f. III.*

V. His pramissis, Aristoteles *I. Phys. t. 88.* asserit materiam appetere formam, ut scemina marem, & turpe pulcrum. Estque hæc communis & constans Peripateticorum sententia.

VI. Unicus ferè Scaliger *Exerc. LXI. f. I.* huic Aristotelis sententiæ contradicit, denegatque materiæ omnem appetitum ad formam. Argumentum ejus est:

Quod materia habet, illud non appetit.

Sed materia habet omnes formas.

E, eas non appetit.

Major probatur, quia quod quis habet, illud non appetit: est enim, ut ipse loquitur *Exercit. CCCXVII. Sect. II.* appetitus soboles privationis. Minorem probat hisce verbis: *Haenamq; materia individua e partes sunt materia prima, quæ una est.* Quantum percipio, hoc vult dicere: etsi particula materiæ in in-

dividuo, quarum alia est materia hujus lapidis, alia illius, alia hujus hominis, alia illius, ita & consequenter, non habet unaquaque per se omnes formas, materia prima tamen, quia est totum quoddam ex illis particulis constans, habet omnes formas.

VII. Sed hæc ratio Scaligeri admodum infirma est. Nam I. nego majorem & ea, quæ pro ejus confirmatione afferuntur. Appetitus, quatenus appetitus est, objectum est bonum in suâ latitudine, sive absens sit, sive præsens. Falsum itaque est, appetitum esse sobolem privationis, & id solum appeti, quod abest, sive, quod non habemus. Distinguat Scaliger inter appetitum in communi, & inter appetitum desiderii, sive desiderium ipsum, cui appetitui desiderii opponitur complacentia, sive appetitus complacentiæ, quam Lætini, ut ipse dicit *Exerc. citat.* vocare potuissent *acquiescentiam*. Appetitus desiderii est boni absentis, & sic soboles privationis; appetitus complacentiæ est boni præsentis, & ejus, quod possidetur. Ex quò patet, appetitum in communi & de se esse boni simpliciter, & indifferenter se habere ad præsens & absens, sive ad id, quod habetur, & id quod non habetur. Videatur Antonius Ruvio *I. Phys. cap. IX. tract. 1. q. VI. n. 45.*

II. Quæ quidem differentiæ propriæ & præ-

Di
primò fun
cet: & ratio
nomen app
dam analo
ferentiæ ap
innato pos
petitus des
potentia
cum suâ p
petitus co
comparat
habet. Ap
ut abstrah
est eadem
fectionem
sit, an ab
Vazquez
IX. II.
prima, u
aggregat
cie, tam
(2.) Quæ
habet om
V. g. ita
pidis, fo
liber igi
vel max
fentis: q
desideri

primò sunt appetitus elicitivi, sensitivi scilicet & rationalis; nihilominus tamen sicut nomen appetitus metaphoricè & per quandam analogiam innato tribuitur: ita & differentia appetitus per analogiam appetitui innato possunt accommodari. Est igitur appetitus desiderii (loquimur de innatò) ipsa potentia naturalis, quatenus comparatur cum suâ perfectione, quam non habet. Appetitus complacentiæ est eadem potentia comparata cum perfectione suâ, quam actu habet. Appetitus autem simpliciter, h. e. ut abstrahitur à desiderio & complacentiâ, est eadem potentia, comparata ad suam perfectionem, non attendendò, an præsens illa sit, an absens: Sicut eruditè explicat Gabriel Vazquez *Parte III. disp. XXXIV.*

IX. II. Ad minorem dico (1.) Et si materia prima, ut est totum, vel unum quoddam per aggregationem, habet omnes formas in specie, tamen non habet omnes in individuo. (2.) Quælibet particula materiæ primæ non habet omnes formas actu, sed unam tantùm. V. g. illa particula, quæ est materia huius lapidis, formam lapidis tantùm habet. Quælibet igitur posset alias formas appetere, si vel maximè appetitus solùm esset boni absentis: quin reverà appetit absentes appetitui desiderii, præsentis appetitui complacentiæ.

X. Ex dictis propono pro Aristotelle hoc argumentum:

Cui inest potentia receptiva formæ, tanquam suæ perfectionis, ei inest appetitus formæ. Siquidem appetitus innatus, ut explicavimus, nihil aliud est, quàm potentia sumpta in ordine ad suam perfectionem.

At materia inest potentia receptiva formæ tanquàm suæ perfectionis, uti constat.

E. materia inest appetitus formæ.

REGULA V.

Materia est pura potentia.

I. Dicis:

Pura potentia est expers omnis actus.

Sed materia non est expers omnis actus.

E. non est pura potentia.

Major probatur: quia purus actus est, qui est expers omnis potentia. E. & pura potentia est expers omnis actus; par enim est ratio. Minor probatur, quia materia prima habet actum, quem Scotista vocant *entitativum*, quod nihil aliud est, quàm existentia, quâ de re libi diximus.

II. Pro explicatione sciendum, cum materia dicitur *potentia*, intelligi potentiam *passivam*. Ejus enim natura in hoc consistit, quod sit *passiva*, quemadmodum ex textu *L. I. de oreu & interitu*, & *Lib. II. c. 53.* manifestum est.

D
stum est.
significatu
re actum fo
ex suâ natu
sub formâ
ejus natur
explicat. A
dicatur pu
se, ut omni
si careat o
quod pot
suis form
nim poter
suis form
rativus di
absurdum
potentiam
re actum

III. Co
tentiam p
recipien
tia ad m
aqua, ne
tentia pa
rale intr
quam fo
quem est
IV. R
sponder